

«بررسی وضعیت کتاب و کتابخوانی در جهان»

مجموعه‌ای (۱۱) - روسیه

فرهنگ کتاب و کتابخوانی در روسیه

پژوهشگران:

لاریسا رومانوفسکایا، ناتالیا فدوتوا.

مارینا لوینا و دیگران

به اهتمام

حمید قبادی دانا - محمد اللهیاری قومنی

با همکاری

ابوذر ابراهیمی ترکمان

سر کتاب
با خطاب
قدوس
عزیز
و
رحیم
و
مبارک
و
عزیز
و
رحیم
و
مبارک

مقدمه

دنیای امروز، روزگار شتاب فناوری در پوشش دادن جهان زیر یک چتر خبری و اطلاع‌رسانی است. روزگاری که به جرأت می‌توان گفت هیچ کشوری، به معنای واقعی، مالک مطلق داشته‌های خود نیست. هر کشور و ملتی هم که به دانش و تجربه‌هایی نوین دست می‌یابد، تنها زمان کوتاهی می‌تواند آن داشته را، مثل یک «راز»، از دید و افکار سایر جهانیان پنهان نگه دارد.

بسیاری از سخت‌گیری‌ها در حفظ اسرار و کشفیات نوین، بیشتر در عرصه‌های نظامی و دفاعی خود را می‌نمایانند و عنوان و حکم «محرمانه»، «سری» یا «به کلی سری» را به خود می‌گیرند. اما فرهنگ و هنر، به عنوان ابزاری که امروزه، مبتن رشدیافتگی و توسعه‌ی یک کشور محسوب می‌شوند، نه تنها در زیرمجموعه‌ی «اسرار داخلی» یک کشور و ملت قرار نمی‌گیرند، بلکه متولیان

آنها، به عمد، به تبلیغ و ترویج دستاوردهای فرهنگی و فراورده‌های هنری خود نیز می‌پردازند.

شاید یکی از اصلی‌ترین وظیفه‌ی متفکران و اندیشمندان هر ملت، مواجه شدن با این دستاوردهای فرهنگی و هنری است تا آنها را با محک اعتقاد، فرهنگ و حساسیت‌های مردم خود، بسنجند و با جداسازی سره از ناسره، محصولی صیقل‌یافته و متناسب با ذائقه‌ی مردمشان را به جامعه‌ی مخاطب خود ارائه دهند.

تلاش اهل فرهنگ و هنر در سراسر گیتی، فعالیت‌های هم‌گیر و سراسری است که با کسب اطلاع، تجزیه و تحلیل و استفاده از تجارب به دست آمده، می‌توان صدها مشعل فروزان و مفید را برای عبور از راه‌های تاریک و ناشناخته‌ی پیش روی بشر، به دست آورد. مجموعه‌ی حاضر، در صدد است با تجزیه و تحلیل تلاش‌های کشورهای در حوزه‌ی فرهنگ، اعم از مطالعه و سایر شاخصه‌های فرهنگی، تجاربی را شسته و رفته، در اختیار خوانندگان و مخاطبان فرهیخته‌ی خود قرار دهد، تا چراغ راهی باشد برای کسانی که در مسیر تلاش خود، به تجارب موفق کسانی که این راه را پیموده یا در آغاز راه‌اند، دست یابند.

آشنایی و آگاهی از بایدها و نبایدهایی که دیگران تجربه کرده‌اند، شراکت و همگامی با همه‌ی کسانی است که فرهنگ را، بهترین مقصد و تلاش‌های فرهنگی را، برترین عبادت‌ها در راه هدایت بشر به سوی سعادت دنیا و آخرت می‌دانند.

این مجموعه کوشیده است محورهای زیر را در کشورهای مختلف جهان بررسی کند و از این رهگذر، روش‌های سودمند قابل استفاده را برای اجرا در کشورمان بنمایاند:

۱. میزان علاقه‌مندی به کتاب و کتابخوانی در جوامع مختلف.
۲. روش‌های مختلف ایجاد انگیزه برای افزایش مطالعه در میان کودکان، نوجوانان و جوانان.
۳. میزان علاقه‌مندی به دیگر شاخص‌های فرهنگی و بررسی ارتباط آنها با میزان مطالعه و کتابخوانی افراد در کشورهای مختلف.
۴. عوامل اثرگذار بر گرایش به کتابخوانی.
۵. بررسی تطبیقی وضعیت کتابخوانی بر حسب کشورها.
۶. بررسی تطبیقی وضعیت کتابخوانی با توجه به گروه‌های مختلف جمعیت‌شناسی.
۷. اقتصاد نشر و وضعیت بازار کتاب در برخی کشورها.

مطالعه‌ی حاضر نشان می‌دهد روش‌های متنوعی در کشورهای مختلف در حال اجراست؛ تا کتابخوانی به عنوان یک عادت پسندیده از سنین کودکی در کودکان نهادینه شود و از این حیث دغدغه‌های مشابهی در برنامه‌ریزان فرهنگی کشورهای مختلف وجود دارد. صرف‌نظر از محتوای کتاب‌های تولیدی در کشورهای مختلف، اصل دغدغه، یعنی ترویج کتابخوانی، امری پسندیده است.

امید است مطالعه‌ی این مجموعه، کمک شایانی به تصمیم‌سازان این عرصه در کشورمان و سیاستگذاران عرصه‌ی فرهنگ و هنر کند. بی‌شک از دریافت نظرات اصلاحی خوانندگان ارجمند بی‌نیاز نیستیم و امیدواریم با بهره‌گیری از نظرها و پیشنهادهای فرهیختگان، در اصلاح این مجموعه و غنای هرچه بیشتر آن، توفیق یابیم.